

Max van Rooy: 'Leve het been!' Uitgeverij Prometheus, Amsterdam 2012. ISBN 9789044621129 Zie ook: www.uitgeverijprometheus.nl (Tumor/ Amputatie/ Dementie/ED/1)

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Egodocument van 239 pagina's waarin Max van Rooy beschrijft hij hoe bij hem een been geamputeerd moest worden vanwege een kwaadaardige tumor en hoe dat zijn leven met zijn tweede vrouw Anita en zijn twee zoontjes Sebastiaan en Casper heeft beïnvloed.

Daarnaast schrijft hij over hoe hij, met name gedurende de laatste periode van haar leven, met zijn eerste vrouw Hedwig geleefd heeft en voor haar gezorgd heeft toen zij (jong) dementerend was. Zij stierf in 2002. Over deze periode maakte hij destijds aantekeningen, maar hij liet ze liggen zonder er iets mee te doen.

Aanvankelijk was Max van Rooy niet van plan over zijn ervaringen pijn en verdriet te schrijven. Hij veranderde van gedachten toen zijn twee zoontjes van toen zes jaar, na de operatie op bezoek kwamen met tekeningen die zij hadden gemaakt, waarop mannetjes met één been waren afgebeeld, met de armen juichend in de lucht. Max van Rooy besloot toen zijn ervaringen op te schrijven, zodat zijn zoons later beter zullen kunnen begrijpen wat hem is overkomen. Het leverde hem een nieuwe, persoonlijker manier van schrijven op. 'De amputatie was nodig om de stap te maken naar het autobiografische werk'.

Over de schrijver: Max van Rooy (Voorburg 1942) is journalist en schrijver. Hij werkte onder andere als hoofdredacteur van het 'oude' Hollands Diep en adjunct-hoofdredacteur, kunst- en cultuurredacteur en architectuurcriticus van NRC Handelsblad. Hij is kleinzoon van de architect H.P. Berlage, wiens biografie hij aan het schrijven is. Max van Rooy woonde jarenlang in het Ruslandhuis een typisch Amsterdams herenhuis, maar moest vanwege zijn amputatie zoeken naar een andere woning.

Korte Beschrijving:

Na een periode van getob met zijn rechter knie waarover artsen steeds geruststellende adviezen gaven, werd in 2011 een scan van het been gemaakt en bleek Max van Rooy een tumor in zijn rechter bovenbeen te hebben. Het been moest tot aan bijna zijn lies geamputeerd worden. Drie weken later, op 19 september 2011 was dat een feit.

Max van Rooy schrijft in dit boek over diverse ervaringen uit die tijd, hoe hij deze verwerkt heeft en wat hij er van vindt. Hij beschrijft de periode dat hij in het ziekenhuis lag, heeft het over sferen en dagelijkse gang van zaken in het ziekenhuis, contacten met hulpverlening en artsen, gaat in op de revalidatieperiode. Hij vertelt onder andere over het leven met fantoompijn, hoe hij na de operatie van hulp afhankelijk is geworden, wat hij opnieuw moet leren, wat er aangepast moet worden, hoe het voelt om hulpmiddelen als een rolstoel te moeten gebruiken.

Hij beschrijft ook hoe hij zijn tweede vrouw Anita in 2001 heeft ontmoet, met haar trouwde en zij twee zoons kregen. Hij licht reacties op de amputatie van zijn

rechterbeen toe, allereerst van de 26 jaar jongere Anita en zijn zoons. Hoe ook hun levens mee veranderden na de amputatie, waarom ze bijvoorbeeld hun huis moesten verkopen.

Daarnaast schrijft hij in het boek over de periode waarin hij met zijn eerste vrouw Hedwig leefde toen zij dementerend was. Hedwig was een beeldschoon fotomodel, en Max van Rooy schrijft over mooie en verscheurende herinneringen die hij aan het leven met haar samen heeft. Hoe zij op reis gingen, hij voor haar gezorgd heeft toen zij dementerend raakte en hoe zij uiteindelijk stierf. Op het laatst moest Hedwig in een verpleeghuis opgenomen worden; het lukte thuis niet meer.

Wat viel op: Het is een ontroerend, mooi en goed geschreven boek, waarin Max van Rooy, ook eerlijk beschrijft hoe hij vindt dat hij soms ten opzichte van Hedwig tekort is gekomen. Of dat nou terecht is of niet. Bijvoorbeeld wanneer ze te lange wandelingen in het buitenland maakten waarvan hij dacht dat ze het nog wel aan zou kunnen. Zulke gevoelens zullen ongetwijfeld meer partners van vroeg dementerenden hebben.

Die eerlijkheid heeft hij ook bij zoveel meer beschreven ervaringen, bijvoorbeeld als hij schrijft over wat hij niet meer kan, hoe het is om vanuit een rolstoel bekeken te worden of het omgaan met fantoompijn.

Max Pam merkt in een recensie op: 'In zijn boek is Max van Rooy erg prudent en vertelt hij niet hoe het hem vergaat op seksueel gebied, sinds hij zijn been is kwijt geraakt.' En levert daarbij een verhaal, dat ooit is uitgezocht door Adriaan Venema. (Zie <http://www.hpdetijd.nl/2012-10-01/de-bijzondere-fantoompijnen-van-een-eenbenige/>)

Citaten: Pag. 18: 'Blauw en wit waren de kleuren waar ik mee ontwaakte. Een bijna oogverblindend lichte wereld. Ik voelde niets, dacht niet aan het been dat er niet meer zou zijn. Er was maar één gedachte die mijn geest vulde: nu ben ik schoon.'

Pag. 31-32: 'In de loop van deze dag keerde het geamputeerde been terug. Niet zoals het er ooit was geweest, maar als spookverschijning. Het niet-been bleek tot veel meer in staat dan de voorganger van vlees en bloed. Het bungelde losjes onder het bed terwijl ik er zelf bovenop lag, stak dwars door matras en spiraal heen om daaronder als de klepel van een klok heen en weer te zwaaien. (...) Het spookbeen bleef continu om aandacht vragen, soms hinderlijk, vaker verrassend.'

Pag.63: 'We gingen weer omlaag en besloten iets te eten in het gemeenschappelijke restaurant waar revalidanten, personeel en passanten kunnen lunchen aan de hand van een niet onaardig, lopend buffet. Anita's besluit stond onwrikbaar vast. 'We gaan hier onmiddellijk weer weg,' zei ze, 'even iets eten en ik neem je mee terug naar huis. Hier ga je dood.'

Zo ging het niet. Ook nu overwon weer de berusting in het onvermijdelijke.'

Pag.93: 'Hedwig was half verdoofd en uitgeput en werd door mij en een ijlings toegeschoten portier het hotel binnen geholpen, waar zij op een comfortabele bank in een koele hal bij zinnen kwam. Ze kreeg een glas water en begon ingehouden te

huilen, het smartelijke geluid van een diep ongelukkig en ernstig ziek mens. Voor dat laatste was ik de afgelopen uren blind geweest. Daarom voelde ik me beroerd, bijna onpasselijk.'

Pag.103: 'Thuis op 'T RUSLAND kon Hedwig onmogelijk langer blijven. Ze was zelfstandig tot vrijwel niets meer in staat. Het glas met witte wijn opheffen en naar haar mond brengen, dat ging nog wel. Bij al het andere moest zij geholpen worden en doorgaans was ik, haar man, de enige die in aanmerking kwam.'

Pag.174: 'VOOR ANITA WAS DE stomp vooralsnog even ver weg en onaanraakbaar als een buitenaards wezen. Zij had ronduit last van stompvrees en was daarvoor kort in therapie geweest bij de psycholoog die haar jaren geleden van haar vliegangst had bevrijd.'

Pag.218: 'met het kunstbeen had ik mij nooit kunnen verzoenen. Het bleef een vijandig ding dat plaagde, pijn deed en mij belaagde.'

Pag.223-224: "Het is,' begon ik tegen Anita met een onvaste, huilerige stem die ik haat van mezelf, '... het is toch gek. Als je uit een ziekenhuis wordt ontslagen ben je beter of uitbehandeld. Maar je bent lichamelijk een compleet mens.' Eenmaal aan het praten, herwon ik mijn stem, zij het wankel, aan vastigheid. 'ik ben ook ontslagen – trouwens de eerste keer van mijn leven- maar compleet ben ik allerm minst. Een fundamenteel deel van mij is achtergebleven, waar dan ook. En daar...' Ik maakte een vaag gebaar naar de kofferbak, '...ligt het vervangend deel, godbetert, een pijnlijk, onappetijtelijk, dood kunstding in de tas van de moordenaar van Kennedy. Ik moet daaraan wennen. Niet aan dat kunstding, daar ga ik nooit aan wennen, dat weet ik zeker. Nee, ik moet wennen aan het idee dat ik nu beter ben... Of uitbehandeld. Nee, niet uitbehandeld, want dan ben je ziek en ga je dood. Beter. Ik ben beter. Ik ben weer helemaal gezond. Nou ja, met een klein smetje. Dat is alles. "

Recensie: <http://www.koffietijd.nl/video/max-van-rooy-leve-het-been/>
<http://www.literatuurplein.nl/eventdetail.jsp?eventId=40864>
<http://boeken.vpro.nl/televisie/boeken/2012/7-oktober.html>
<http://www.hpdetijd.nl/2012-10-01/de-bijzondere-fantoompijnen-van-een-eenbenige/> en <http://www.maxpam.nl/2012/10/de-voordelen-van-het-ene-been/>
HP/De Tijd, 21 september 2012

Leve het been gaat over een man die op latere leeftijd – hij is van 1942 – een been kwijt raakt, omdat bij hem kanker in de knie is geconstateerd. Op zichzelf is dat geen opzienbarend gegeven, want oudere mannen zijn kwetsbaar voor ziekten. Maar de oudere man heeft een 26 jaar jongere vrouw en bovendien heeft die jongere vrouw een tweeling van die oudere man. Ineens is de situatie van man, vrouw en de twee kinderen precair. Of tragikomisch, zo je wilt. Tel daarbij op dat de auteur van *Leve het been* Max van Rooy heet, dat Max van Rooy een journalist is met een scherpe blik en een scherpe pen, en je hebt een boek dat het lezen waard is. Dat ontroerend is en soms sentimenteel, dat zachtmoedig chique is en soms meedogenloos hard.

Bij mij riep het boek herinneringen op van tien jaar geleden. Toen werd ik getroffen door een hersenbloeding, terwijl mijn (jongere) vrouw net was bevallen. Ook erg, maar ik herstelde voor 99%. Over die gebeurtenis schreef ik een boek, dat werd verfilmd (*Het ravijn*). Maar Max van Rooy is minder gelukkig. Hij raakte zijn been kwijt en bleef voor de rest van zijn leven invalide. Hij werd de man in de rolstoel, de portier in *Nooit meer slapen*, de advocaat in de televisieserie *Ironsides*.

(...) Wat ik herkende in *Leve het been* is het verschijnsel dat signalen in je hersenen niet meer sporen met je motoriek. Bij mij uitte zich dat in verlamming. Een been doet het niet meer, ook al geef je de opdracht tot bewegen. Max van Rooy kan zijn been wel verzetten, alleen heeft hij het been niet meer. Hij wordt gekweld door fantoompijnen. (...)

<http://reinswart.blogspot.nl/2012/10/max-van-rooy-over-leve-het-been-vpro.html>

Geplaatst door Rein Swart: 'Leve het been heeft als ondertitel *Snijtijd negentig minuten* en gaat over de amputatie van een been van Van Rooy op 19 september 2011 vanwege een bot tumor die vooral bij kinderen voorkomt. (...)

Door het schrijven over zichzelf raakte hij zijn reserves kwijt die hij had als hoofdredacteur van het oude Hollands Diep en adjunct-hoofdredacteur van NRC Handelsblad. Hij hield er altijd van op de achtergrond te blijven, ging conflicten uit de weg. (...) Van Rooy vertelt dat hij eerder te gebarricadeerd was om hierover te schrijven. Hij kon die gevoelens niet toelaten. De amputatie heeft de autobiografische weg vrijgemaakt en is in die zin een bevrijding. In het revalidatiecentrum noteerde hij gedurende drie maanden zijn herinneringen. (...)

Van Rooy was bezig met een biografie over Berlage, zijn grootvader. Hij had de eerste zes hoofdstukken al geschreven, maar gaat die nu herlezen om te zien of hij daar nog steeds achter staat. *Leve het been* helpt hem om de biografie persoonlijker te maken.'

<http://www.bol.com/nl/p/leve-het-been/9200000002271652/>

4 oktober 2012 | Door: Els Amsterdam | Amsterdam

'Naar aanleiding van een lovende recensie in de krant besteld. Vreselijk eerlijk geschreven boek, met mooie sprongen in de tijd. Gelachen en gehuild om de rake beschrijvingen van het revalidatieproces na een beenamputatie. Heb veel ezelsoortjes en onderstrepingsen aangebracht: stilistisch om te smullen ! Jammer alleen dat ik het zo gulzig heb uitgelezen; het taalgebruik van Van Rooy noodt tot savoureren ! Ga het zeker nog eens lezen.'